

GÖTEBORGS UNIVERSITET

IDROTT FÖR INTEGRATION?

En beskrivande studie av integrationslag inom svensk föreningsidrott

Kandidatuppsats i statsvetenskap

VT 2016

Malin Enerås

Handledare: Martin Sjöstedt

Antal ord: 11988

Abstract

Forskning om idrott och integration visar att idrott både kan ha segregande och integrerande påverkan i samhället, men inom den svenska föreningsidrotten finns stark optimism kring idrottens potential som integrationsarena. Till följd av ökat flyktingmottagande, samt att unga med utländsk bakgrund är den grupp som deltar minst i föreningsidrott har idrottsföreningar runt om i landet startat *integrationslag*. Lagen riktar sig explicit till nyanlända och asylsökande unga och förväntas ha god påverkan på integration, samt öka andelen deltagare med utländsk bakgrund inom föreningsidrotten. Då lagen är ett förhållandevis nytt fenomen saknas det kunskap om vilken påverkan de kan ha på deltagarna. För att undersöka detta genomfördes 14 respondentintervjuer med nyanlända och asylsökande unga i Västra Götaland. Under intervjuerna undersöktes vilka typer av kontakter spelarna fått genom laget samt hur det påverkat dem utanför idrottsplanen. Resultatet visar att integrationslag påverkar deltagarna inom flera områden och har potential att bidra till både segregation och integration i samhället.

Nyckelord: idrott, integration, nyanlända, asylsökande, föreningsliv, socialt kapital, kontaktteori

Förord

Tack alla ni som låtit er intervjuas, att ni delat med er av tankar och upplevelser har varit helt avgörande. Utan er hade denna uppsats inte kunnat bli av!

Tack till alla ni i föreningarna som har ställt upp med information om verksamheterna och lagen. Tack också till personal på boenden som hjälpt till att förmedla kontakt med intervjupersonerna. Ett stort tack skall också riktas till de tolkar som hjälpt mig att genomföra intervjuer på olika språk. Den tid som ni alla lagt ned på att hjälpa mig och har varit oerhört värdefull.

Stort tack också till min handledare Martin Sjöstedt, din vägledning och dina kommentarer under processen har varit mycket värdefulla.

Innehåll

Abstract	1
Förord	2
1. Inledning	5
1.1 Syfte	6
1.2 Frågeställning	6
1.3 Begreppsdefinition	6
2. Teori	7
2.1 Integration	8
2.2 Deltagande	9
2.3 Tidigare forskning	9
2.4 Socialt kapital	12
2.4.1 Överbryggande socialt kapital	13
2.4.2 Sammanbindande socialt kapital	14
2.5 Kontaktteorin	15
3. Metod och material	16
3.1 Design	16
3.2 Intervjuguide och analyschema	17
3.3 Genomförande	18
3.3.1 Urval	18
3.4 Reliabilitet	20
3.5 Validitet	21
3.6 Etiska överväganden	22
4. Resultat	23
4.1 Integrationslag påverkar ej integration	23
4.2 Integrationslag påverkar integration genom ökat överbryggande socialt kapital	25
4.3 Integrationslag påverkar integration genom ökat sammanbindande socialt kapital	26
4.4 Integrationslag etablerar gruppgränser och innebär segregation	28
4.5 Övriga resultat	29
5. Diskussion	31
5.1 Slutsats	33
6. Referenser	35

7. Bilagor.....	37
7.1 Bilaga 1	37
7.2 Bilaga 2	40
7.3 Bilaga 3	43

1. Inledning

Det svenska föreningslivet är något mycket speciellt, nästan ingenstans i världen finns det så många föreningar per invånare som i Sverige. Över hela landet möts människor i alla åldrar och i alla sociala skikt i ideella föreningar. Idrottsföreningar utgör en majoritet av Sveriges föreningar och är därmed landets största folkrörelse. Föreningsidrotten är öppen för alla som vill, oavsett bakgrund eller förutsättningar, och Riksidrottsförbundet arbetar aktivt för ökad mångfald inom svenska idrottsföreningar (RF, 2013). Trots att det finns diskussioner kring idrottens potential som integrationsarena är föreningsidrotten omgiven av en optimism gällande denna fråga. Att idrotten skall fungera som en integrationsarena ses som en självklarhet, och synen på idrotten som en universell mötesplats där alla kan delta genomsyrar hela idrottssverige. Riksidrottsförbundet skriver i sitt idéprogram att *”...idrottens potential som integrationsarena är i det närmaste självklar. I idrotten kan människor finna en mötesplats där ålder-, kultur- och språkbarriärer annars utgör ett hinder.”* (RF, 2009:7).

Även om ungdomsidrotten är öppen för alla och verkar för öppenhet och mångfald, så tar unga med utländsk bakgrund del av föreningsidrott i betydligt lägre utsträckning än unga med svensk bakgrund. Speciellt unga utrikesfödda har svårt att komma i kontakt med föreningsidrotten (Hertting & Karlefors, 2012; RF, 2010). Detta är givetvis ett problem, både med avseende på integration och föreningsverksamheten. Med detta som grund har ett flertal föreningar startat verksamheter som riktar sig explicit till barn och unga med utländsk bakgrund. Lagen består ofta av unga med blandad etnisk bakgrund, men tar ibland också form i etniskt homogena lag. Föreningarna och initiativtagarna bakom dessa idrottslag har en tydlig förväntan att dessa lag skall innebära positiv påverkan på deltagarnas integration i samhället, samt för deltagande i föreningslivet. Men finns det inte anledning att tro att denna förväntan är en förenkling av verkligheten?

Följande studie är en beskrivande studie som syftar till att undersöka hur integrationslag påverkar nyanlända och asylsökande unga och deras liv i Sverige. Inom tidigare studier av etniskt homogena lag eller integrationslag finns en polarisering i huruvida det upplevs integrerande eller segregande i samhället. Med grund i teorier om socialt kapital, finns det också anledning att tro att dessa integrationslag kan ha både negativ och positiv påverkan på deltagarna. Inga tidigare studier av dessa integrationslag har genomförts i Sverige, varför det är nödvändigt att börja med en beskrivande studie för att kartlägga hur de upplevs av deltagarna. Studien kommer att beröra integration och idrott ur ett aktör-centrerat perspektiv, vilket innebär att den utgår från de perspektiv som deltagarna själva besitter. Genom

respondentintervjuer med nyanlända och asylsökande unga som spelar fotboll och innebandy i integrationslag har lagens upplevda påverkan kartlagts. Resultatet presenteras i slutet av uppsatsen i form av idealtyper över de upplevelser och tankevärldar som deltagarna har om sitt idrottande.

1.1 Syfte

Uppsatsens syfte är att generera djupgående förståelse över hur medverkan i integrationslag påverkar nyanlända och asylsökande unga i Sverige. Genom kvalitativa respondentintervjuer utforskas tankevärldar och upplevelser hos respondenterna, och därmed kartläggs integrationslagens upplevda påverkan i deltagarnas liv. Studien syftar till att erbjuda kvalitativ och djupgående förståelse över de påverkansområden som integrationslag har i Sverige, utan att stäva efter att resultatet skall säga något om vilken omfattning de olika upplevelserna finns representerade. Uppsatsen lägger grunden för att genomföra vidare studier på området, samt för utformning av framtida integrationsprojekt inom föreningsidrott eller civilsamhälle.

1.2 Frågeställning

Följande frågeställning har formulerats för studien.

Hur upplever nyanlända och asylsökande unga att idrott i integrationslag påverkar deras liv och integration i Sverige?

1.3 Begreppsdefinition

Studien fokuserar på organiserad ungdomsidrott som bedrivs av föreningar i integrationssyfte. Studien intresserar sig enbart för föreningsledd lagidrott, varför spontanidrott eller motion utanför föreningslivet inte berörs. Syftet med studien är att undersöka hur kontinuerligt deltagande i föreningsidrott påverkar deltagarna. Studien undersöker idrottslag enbart bestående av unga med utländsk bakgrund eller utrikesfödda, dessa lag kommer vidare att benämnas som *integrationslag*. I detta begrepp ingår olika typer av lag och föreningar, några är nystartade föreningar som enbart består av integrationslag. Andra utgörs av etablerade föreningar som startat nya lag för nyanlända och asylsökande. En del integrationslag tar form i transitlag, vilka syftar till att vara en första kontakt med den svenska föreningsidrotten och vill på lång sikt ”slussa vidare” spelare till etablerade lag, något som i dagsläget ofta tar lång tid. Andra integrationslag tar form i permanenta satsningar som strävar efter att etableras i det befintliga seriesystemet. Syftet med lagen är ökad integration genom ökat deltagande i föreningsidrott. De olika typerna av lag kommer i studien att behandlas som en del av ett

gemensamt fenomen eftersom den övergripande ambitionen med lagen är densamma, även om det finns variationer rörande både de sportsliga och samhällsliga ambitionerna.

Studien fokuserar på unga utrikesfödda som är nyanlända eller asylsökande i Sverige. Dessa begrepp används i enighet med Statistiska Centralbyråns (2003) och Migrationsverkets (2014) rådande definitioner, vilka även använts av Riksidrottsförbundet vid studier av idrott och integration (RF, 2010).

Utrikesfödd: Person som är bosatt i Sverige men född i ett annat land.

Utländsk bakgrund: Person som är antingen utrikesfödd eller född i Sverige med båda föräldrarna utrikesfödda.

Svensk bakgrund: Person som är född i Sverige med en eller två föräldrar födda i Sverige.

Nyanländ person: En nyanländ person är någon som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning [...] En person är nyanländ under tiden som hen omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år.

Asylsökande: En asylsökande är en person som tagit sig till Sverige och sökt skydd. Hen har inte fått ett slutligt svar på sin ansökan om asyl.

Studien ämnar uttala sig om hur *unga* upplever integrationslag, definitionen av unga kommer i studien att vara personer mellan 13 och 20 år. Åldersspannet är lämpligt då det sammanfaller med tidigare kvantitativ forskning som gjorts i Sverige om idrott och integration. Att studien inte intresserar sig för enbart barn beror på att en stor del av deltagarna i integrationslag projekt befinner sig i övre tonåren och ett flertal är över 18 år.

2. Teori

Det finns en mängd teoribildning om idrottens potential som integrationsarena. Idrotten kan vara en mötesplats för människor med olika bakgrund där de kan förenas i ett gemensamt intresse, och utöka sina nätverk och kontakter. Idrotten kan också vara en arena som trots sin goda avsikt istället leder till segregation genom att förstärka befintliga identiteter (Länsstyrelsen Östergötland, 2010:17, Hafén, 2015:36). Idrottens potential som integrationsarena har belysts i tidigare studier och kan förklaras utifrån teorier om socialt kapital och kontaktteorin, vilka presenteras nedan. Även begreppet integration presenteras mer utförligt nedan och dess koppling till teorierna tydliggörs. Inledningsvis är det nödvändigt

att notera att begreppen deltagande och integration separeras i denna studie. Deltagande syftar på mångfald inom föreningslivet och föreningsidrotten. Integration är mer omfattande och syftar på representation och deltagande i samhällets helhet. Nedan följer vidare förklaring av de olika begreppens relevans för denna studie.

2.1 Integration

Begreppet integration benämner den process där personer med olika bakgrund, kön, religiös tillhörighet, ålder eller funktionalitet uppnår jämlikt deltagande i samhället (Länsstyrelsen Östergötland 2010:13; Prop. 1997/98:165:49; Ager & Strang, 2008). Integrationsbegreppet kännetecknas av ett intersektionellt tankesätt, och rör alla gruppers deltagande inom olika instanser i samhället. Inom integrationsarbete rörande personer med utländsk bakgrund innebär ett intersektionellt tankesätt att gruppen ”invandrare” inte kan behandlas som en homogen grupp med lika behov, intressen eller egenskaper (NE, 2016). Det är nödvändigt att medvetet arbeta utifrån att exempelvis en ung flicka från Somalia skiljer sig på många sätt från en äldre man från Syrien, och att de inte behandlas som en gemensam eller avvikande grupp gentemot personer med svensk bakgrund. Regeringen har specificerat att det inom integrationsarbete är viktigt att inte genomföra säråtgärder riktade till invandrare som enhetlig grupp, annat än i fall då det är nödvändigt (Prop. 1997/98:165:49). Tillagt till detta är att det enbart under den första tiden i Sverige, då nyanlända kan behöva stöd för att leva och försörja sig i Sverige finns skäl att låta själva invandrarskapet vara i fokus för åtgärder (ibid).

Personer med utländsk bakgrund kan ha andra förutsättningar i samhället än personer med svensk bakgrund (Länsstyrelsen Östergötland, 2010:12). För jämlikt deltagande i samhället krävs både formella rättigheter och reella möjligheter att utnyttja dessa vilket är centralt vid integrationsarbete. För förståelse av begreppet integration och jämlikt deltagande, kan begreppet med fördel delas upp i mindre beståndsdelar. De huvudsakliga områdena som anses vara indikatorer för integration är anställning, boende, utbildning och hälsa (Ager & Strang, 2008:3). Fritid och idrott är områden som traditionellt sätt inte ansetts vara centralt för integration, men har under senare år fått ökat internationellt erkännande som ytterligare viktiga aspekter för integration (Spaij, 2012:1520). Fritiden, och idrottens potential som integrationsfaktor erkänns nu då de kan påverka en persons situation inom andra områden, exempelvis hälsa eller det sociala livet. Utöver ovan nämnda områden är det sociala livet en central faktor för integration, då de nätverk en person tillhör både har ett egenvärde, men också kan påverka en persons position i samhället (Ager & Strang, 2008:3).

Segregation är motpolen till integration, och innebär att olika grupper åtskiljs och innehar olika möjligheter i samhället. De finns däremot ingen knivskarp linje mellan integration och segregation, de är snarare två begrepp på en skala. Segregation som fenomen återfinns inom en mängd olika områden, exempelvis bostadsområden, arbetsmarknad, skolor, och inom föreningslivet (Prop. 1997/98:165:27, RF, 2010). Segregation är på samma vis som integration en process, och en person kan exempelvis vara integrerad på arbetsmarkanden men bo i ett segregerat område. Segregation och integration är därmed två begrepp som är svårdefinierade och det går sällan att prata om ”integrerad” eller ”segregerad” i en slutgiltig bemärkelse. Begreppen förstås bäst som en glidande skala där en kan vara mer eller mindre integrerad respektive segregerad inom olika områden i samhället.

2.2 Deltagande

I Sverige anses föreningsidrotten vara en självklar arena att arbeta med integration på olika vis. Föreningsidrotten är Sveriges största folkrörelse och är till för alla oavsett kulturell, social och religiös bakgrund eller tillhörighet. Föreningslivet är också en central instans för demokratisk fostran och förenar människor på idrottsplaner och i föreningslokaler (RF, 2009). Föreningsidrotten upplevs trots sina goda ambitioner ibland som mycket sluten, och det är svårt för exempelvis nyanlända eller personer med utländsk bakgrund att komma i kontakt med föreningsidrotten (Hertting & Karlefors, 2012). Speciellt vissa idrotter kännetecknas av att deltagarna utgörs av en mycket homogen grupp, och andelen personer med utländsk bakgrund är låg (RF, 2010:10). Integrationslag är initiativ som dels uppmuntrar, men också möjliggör deltagande inom föreningsidrott för personer med utländsk bakgrund. För nyanlända, eller asylsökande unga innebär det en möjlighet att delta innan de behärskar det svenska språket, och kan vara en tidig kontakt med det svenska föreningslivet. Begreppet deltagande syftar på den del av integration som handlar om jämlik representation av olika grupper inom föreningsidrotten.

2.3 Tidigare forskning

Studier som belyser föreningsidrottens integrerande potential har genomförts i ett flertal länder då olika effekter av integrationslag har påvisats, olika motivationsfaktorer har då också funnits inom olika etniska grupper (Krouwel, Boonstra, Duyvendak & Veldboer, 2006; Spaaij, 2012; Walseth, 2008). Det saknas enighet i frågan huruvida idrott i allmänhet har positiv eller negativ effekt på integration, och osäkerheten kring både integrationslag och

etniskt homogena lag än mer omfattande (Hafen, 2015). Kvalitativa studier om integrationslag som genomförts i andra länder har funnit att de kan ha olika påverkan på deltagarnas upplevda integration. Forskning om idrott och integration här i Sverige främst bedrivits med kvantitativa metoder, främst med fokus på deltagande. Det saknas därför djupgående kunskap om hur deltagande i föreningsidrott, och integrationslag påverkar deltagarnas liv utanför idrottsplanen här i Sverige. Denna studie aspirerar på att börja fylla denna lucka och därmed möjliggöra vidare forskning på området.

Enligt ett flertal undersökningar, bland annat Riksidrottsförbundets rapport *Idrott och integration - en statistisk undersökning 2010*, finns en tydlig skillnad i deltagande i föreningsidrott mellan unga med svensk bakgrund respektive unga utrikesfödda. Vid Riksidrottsförbundets undersökning framkom att 56 % av unga med svensk bakgrund deltar i föreningsidrott, respektive enbart 39 % bland unga utrikesfödda (RF, 2010:9). Detta gör unga utrikesfödda till den grupp som deltar i föreningsidrott i lägst utstäckning, mer specifikt är utrikesfödda flickor den grupp som deltar minst i föreningsidrott, då enbart 29 % av utrikesfödda flickor utövar idrott i en förening (ibid). Dessa siffror tyder på att det finns ett behov av fortsatta integrationsinitiativ inom ungdomsidrotten, både för ökat deltagande och för de integrationseffekter det kan ha i samhället. Hertting och Karlefors (2012) har som komplement till den kvantitativa forskningen genomfört en kvalitativ studie om nyanlända barns relation till idrott. Genom en teckningsstudie och intervjuer bekräftar de att nyanlända, främst flickor, upplever att föreningsidrotten är svår att komma i kontakt med och därför deltar i låg utsträckning (Hertting & Karlefors, 2012:13). De påvisar också att barn har med sig olika uppfattningar av idrott vid ankomsten till Sverige och att det påverkar barnets benägenhet att delta. De skriver att svenska idrottsföreningar behöver förbättra sitt arbete i att möta de behov, förväntningar och möjligheter som nyanlända barn har när de kommer till Sverige för att åstadkomma ökat deltagande inom idrotten.

Spaaij (2012) har genom intervjuer och observationer studerat en somalisk-australiensisk fotbollsförening i Melbourne. Studien har genomförts med personer i anslutning till föreningen, både spelare, ledare, föräldrar och domare, för att kartlägga hur den etniskt homogena föreningen fungerar, samt hur den påverkar deltagarna. Genom studien framhålls ett flertal positiva attribut med föreningen, dessa är både av social, praktisk och ekonomisk karaktär. Studiens resultat påvisar att föreningen skapade känslor av ömsesidighet, samarbete, trygghet och tillit inom föreningen (Spaaij, 2012:1526). Deltagarna fick genom föreningen större socialt nätverk och utökade därmed sitt sociala kapital, vilket stärkte dem både som

individer och grupp. Resultatet visar att spelarna etablerar både överbryggande och sammanbindande socialt kapital genom deltagande i föreningen, men att det sammanbindande kapitalet dominerar för den här typen av förening. De kontakter av överbryggande karaktär som etableras är enbart kopplade till idrotten, och gäller främst i samband med matcher eller träningar och har därav låg påverkan på deltagarnas integration.

Walseth (2008) har genomfört en liknande studie för att kartlägga hur flickor med utländsk bakgrund i Norge upplever medlemskap i olika idrottsföreningar. Genom intervjuer med 15 flickor har Walseth prövat hur socialt kapital skapas genom idrottsföreningar, och dess påverkan i övriga samhället. Resultatet visar att deltagarna lär sig mycket av varandras kulturer och föreningen blivit en arena för att överbygga kulturella olikheter, och därmed underlätta hela integrationsprocessen (Walseth, 2008:11). Studien visar att deltagarna utökar sitt sociala kapital genom både överbryggande och sammanbindande relationer vilka, ger tillgång till nya resurser även utanför idrotten. Det var dock ingen av deltagarna som etablerade socialt kapital med unga med norsk bakgrund, utan enbart med andra unga med utländsk bakgrund (Walseth, 2008:15).

Krouwel et al. har i liknande syfte undersökt idrottsprojekt i Nederländerna, i likhet med i Sverige så är uppfattningen i där att föreningsidrott är en självklar arena för integration (Krouwel et al., 2006:167). I studien testas uppfattningen att idrott är en bra arena att sammanföra människor med olika bakgrund, och att det naturligt innebär positiv påverkan på integration. I studien undersöks hur personer med olika bakgrund motiverar sitt deltagande i föreningsidrott. Resultatet visade att deltagarna med bakgrund i Nederländerna visade motivation att träffa personer utanför deras etniska grupp men att deltagare med bakgrund i Turkiet eller Marocko främst motiverades av att träffa människor från sin egen etniska grupp (Krouwel et al., 2006:172). Anledningen till detta beskrivs som att deltagarna från Turkiet och Marocko ser idrotten som en tillflyktsort där de kan undslippa spänningar som de upplever på andra platser i samhället. Resultatet visar att deltagarna upplever att föreningsidrott förstärker de befintliga identiteterna baserade på etnisk bakgrund, lagen kan därmed försvåra integration då de innebär separation av olika grupper. Deltagarna i studien visar olika motivationskrafter till att delta i föreningsidrott, och genom deltagandet skapar de främst sammanbindande socialt kapital inom givna grupper (Krouwel et al. 2006). Studien belyser också att i Nederländerna så är idrotten, främst fotboll, kantad av konflikter med både fysiskt och verbalt våld vilket skapar negativa attityder mellan grupper och segregation förstärks (Krouwel et al.,

2006:174). Även om föreningsidrotten erbjuder fler mötesplatser för personer med olika bakgrund är inte dessa möten alltid av positiv karaktär (Krouwel et al., 2006:175). Studien framhåller att deltagande i föreningsidrott kan innebära positiv påverkan för enskilda personer, men att det på en övergripande nivå inte är en arena som visat sig vara en framgångsrik plats för ökad integration. Att lagen förstärker befintliga identiteter genom konflikter mellan olika lag och grupper påvisar hur idrotten kan bidra till ökad segregation och negativa attityder mellan grupper.

2.4 Socialt kapital

För att undersöka hur deltagarna upplever integrationslag i Sverige måste vi först förstå vad det finns för förväntad påverkan. Det finns idag inte någon enskild teori eller förklaring om hur integration upplevs, eller hur föreningsliv och idrott påverkar människor. Det finns däremot ett flertal olika teorier kring aspekter av integration och föreningsliv som framkommit vid tidigare studier. Socialt kapital är ett av de centrala teoretiska begrepp som kan appliceras för analys av föreningsidrott (Spaaij, 2012; Walseth, 2008; Putnam, 2000). Socialt kapital kan förekomma i flera former och kan leda till integration eller segregation, vilket gör det till en relevant teori för denna studie.

Enligt Robert Putnam (2000) skapas socialt kapital genom deltagande i organisationer, föreningar eller grupper. Socialt kapital är benämning på de relationer som uppstår mellan människor som deltar i samma nätverk, i detta fall en idrottsförening. Socialt kapital är på liknande vis som ekonomisk kapital eller kulturellt kapital en resurs som medför positiva effekter för den som innehar kapitalet (Bourdieu & Wacquant, 1992:119). För att förstå på vilket sätt socialt kapital genereras är det nödvändigt att förstå vad som kännetecknar socialt kapital, och inte behandla det som en allmän beteckning för kontaktnät eller sociala möten. Begreppet etablerades av Bourdieu 1986, men har vidareutvecklats av många forskare därefter. För att grundläggande förstå vad socialt kapital innebär är det lämpligt att utgå från Bourdieus definition:

‘Socialt kapital är summan av de resurser, aktuella eller potentiella, som finns tillgängliga för en individ eller grupp genom att ha tillgång till ett bestående nätverk av mer eller mindre institutionaliserade relationer av ömsesidigt erkännande eller igenkännande’ Bourdieu & Wacquant 1992:119

Denna definition antyder att socialt kapital handlar om relativt specifika konsekvenser som nätverk och kontakter innebär för personer som tar del av dem. Inom nätverk, grupper eller

organisationer bildas gemensamma normer som fungerar sammanhållande för personer som ingår i nätverket, vilket gynnar dem både som grupp och som individer (Putnam, 2000:20). Det sociala kapitalet kan användas för att generera andra typer av kapital, exempelvis kan en person genom sitt nätverk få tillgång till information om aktuella jobberbjudanden, vilket således kan leda till ökat ekonomiskt kapital. Integration på arbetsmarknaden är som tidigare nämnt en central aspekt av integration och socialt kapital kan vara en värdefull resurs för det. Nyanlända och asylsökande unga kan genom nätverk i Sverige tillgodogöra sig socialt kapital och få information om hur det svenska samhället fungerar, vilket kan underlätta deras integration. På samma sätt som ekonomiskt kapital innebär det sociala kapitalet möjligheter för den som innehar kapitalet, både för enskilda individer och för nätverkens helhet. Socialt kapital medför däremot inte enbart positiva konsekvenser, för personer som står utanför ett nätverk innebär det sociala kapitalet inte några positiva effekter, då det istället kan etablera ett utanförskap (Putnam, 2000:21).

Putnam hävdar att socialt kapital förekommer i flera former och skiljer mellan överbyggande och sammanbindande socialt kapital. Begreppen separeras då de kännetecknas av olika typer av nätverk och genom att ingå i dem får en tillgång till olika typer av resurser. I många föreningar eller organisationer är det möjligt att både etablera överbyggande och sammanbindande socialt kapital (Putnam, 2000:23). Genom integrationslag kan deltagarna etablera båda typer av socialt kapital vilka kan påverka deras upplevda integration.

2.4.1 Överbryggande socialt kapital

Överbryggande socialt kapital är en den typ av relation och band som uppstår mellan människor inom ett större nätverk. Överbryggande socialt kapital karaktäriseras av att vara utblickande, och sammanför människor med olika egenskaper i ett nätverk (Putnam, 2000:23). Nätverken benämns som inkluderande då de är öppna och består av personer med stora nätverk med relativt svaga band mellan sig. Överbryggande socialt kapital etableras exempelvis genom att människor med olika bakgrund möts regelbundet i en förening. När personer med olika bakgrund möts i en förening eller ett lag skapar de ett nätverk baserat på olika erfarenheter, vilket kan generera ökad förståelse och samhörighet mellan dessa grupper. Kontakter av överbyggande karaktär kan bildas inom många olika organisationer, föreningar eller nätverk och de öppnar för nya möjligheter i samhället (Ager & Strang, 2008:18; Putnam, 2000:24). Genom överbyggande socialt kapital kan en person få tillgång till viktig samhällsinformation, eller hjälp vid exempelvis jobbsökning eller bostadsletande. Genom

överbryggande socialt kapital kan en person alltså förändra sin situation inom områden som är centrala för integration.

Personer som ägnar sig åt idrott erbjuds fler tillfällen att möta personer med annan bakgrund än deras egna och det finns stor potential att etablera överbryggande socialt kapital inom föreningsidrott (Krouwel et al., 2006:169). När Riksidrottsförbundet skriver att idrotten är en självklar plats för möten mellan kulturer, och att människor genom idrotten förenas (RF, 2009:7), beskriver de relationer som kännetecknas av överbryggande socialt kapital.

2.4.2 Sammanbindande socialt kapital

Det sammanbindande sociala kapitalet är den typ av relation som uppstår mellan människor i mindre nätverk bestående av nära vänner, familjemedlemmar och personer med liknande bakgrund. Det är starka band som skapas i små nätverk som bygger på homogenitet och lojalitet gentemot medlemmar av nätverket. Det sammanbindande sociala kapitalet benämns också som exkluderande då det innebär stora fördelar för medlemmar av nätverket men kan skapa antagonism mot dem som står utanför (Putnam, 2000:23). I nätverk kännetecknade av starkt sammanbindande socialt kapital upplevs solidaritet och ömsesidighet mellan medlemmarna av nätverket. Det liknar familjära relationer och innebär social och psykologisk trygghet som kan vara mycket viktigt för nyanlända unga. Ager och Strang (2008) skriver att en förutsättning för god integration är att nyanlända känner en egen identitet och tillhörighet i ett nätverk av detta slag. Om den här typen av nätverk saknas, riskerar integration att övergå i assimilation, som bygger på nyanländas anpassning till rådande system snarare än ett jämlikt deltagande (Ager & Strang, 2008:19).

För marginaliserade grupper kan sammanbindande socialt kapital innebära en fragmentering från samhället genom att de upplever att det finns nätverk som de är exkluderade ifrån (Putnam 2000:23). Potentiellt kan integrationslag, i synnerhet etniskt homogena lag, etablera ett utanförskap genom att befästa gruppgränser mellan olika lag, och därmed mellan olika etniska grupper (Krouwel et al., 2006:168). Tänkbart är att integrationslag förstärker identiteter genom klassificeringar i form av ”vi” och ”de andra”. Genom uppdelningen i integrationslag finns en risk att identiteterna kopplas till etnisk bakgrund samt skillnad mellan ”*de som integrerar*” och ”*de som integreras*” (Länsstyrelsen Östergötland, 2010:21). Det sammanbindande sociala kapitalet kan alltså innebära både segregering och integrerande effekter.

2.5 Kontaktteorin

Sedan Gordon Allport publicerade *The Nature of Prejudice* (1954) har kontaktteorin utgjort en central teori för förståelse av fördomar och integration. Allport menar på att människor naturligt söker sig till likasinnade och bildar grupper utifrån likheter då det kräver minst anpassning och ansträngning (Allport, 1954:17-19). Till följd av att människor kategoriserar sig själva, och andra, på detta vis bildas fördomar mellan olika grupperingar. Fördomar kan dock reduceras och förhindras genom kontakt mellan olika grupper, vilket utgör grunden för kontaktteorin. Allport menar på att fördomar minskar genom kontakt med andra grupper än den egna, och att ökad kontakt har en positiv inverkan på attityder gentemot andra grupper (Allport, 1954:281). För att kontakten skall generera positiva attityder krävs det dock att kontakten sker under jämlika omständigheter, annars riskerar kontakten att generera mer negativa attityder och ökade fördomar mellan grupper (Allport, 1954:280). Inom idrotten finns förutsättningarna att möta andra grupper under jämlika former, men likväl finns det risk att kontakt sker under ojämlika förhållanden då idrotten naturligt skapar vinnare och förlorare.

Initiativtagare till integrationslag har varierande ambitioner gällande vilka möten som skall skapas genom laget, och beroende på verksamhet kan det innebära olika typer av kontakt. Enligt kontaktteorin är det nödvändigt att grupperna upplever att de har samma status inom det sammanhang som de träffas för att det skall innebära minskade fördomar och negativa attityder. Nödvändigt är också att grupperna strävar mot gemensamma mål, samt att det sker ett ömsesidigt samarbete för att uppnå dessa mål (Pettigrew, 1998:67). Om det etableras långvariga vänskapsband mellan grupperna, och ett ny gemensam grupptillhörighet skapas leder det till en kraftig reduktion av fördomar (Pettigrew, 1998:75). Enligt de premisser som kontaktteorin grundas i finns det goda möjligheter till jämlik kontakt inom ett idrottslag. Det är däremot svårare att tänka sig att detta kan ske mellan olika lag då de sportliga mötena inte uppfyller premisserna för kontaktteorin. Därmed är det enligt kontaktteorin otänkbart att positiva attityder skapas mellan medlemmar i olika lag. En viktig faktor för att positiva attityder ska genereras är att kontakten också gäller utanför den aktuella situationen (Pettigrew, 1998:76). Det är alltså nödvändigt att den kontakt som sker i samband med integrationslagen gäller även utanför idrottsplanen för att det enligt kontaktteorin skall kunna påverka integration positivt.

Integration och idrott har studerats i ett flertal sammanhang och kontexter, de verk som presenteras ovan är enbart en bråkdel av vad som finns tillgängligt. Integrationslag i Sverige är dock något som inte studerats tidigare, vilket resulterat i denna studies frågeställning: *Hur*

upplever nyanlända och asylsökande unga att idrott i integrationslag påverkar deras liv och integration i Sverige? Fråga besvaras nedan och resultatet ger ny information som kompletterar den forskning som introducerats ovan.

3. Metod och material

3.1 Design

Då studiens syfte är att kartlägga tankevärldar och upplevelser av integrationslag hos unga har studien genomförts som en beskrivande studie vari kvalitativ metod tillämpas. Genom respondentintervjuer med unga som kontinuerligt utövar idrott i ett integrationslag har deras tankevärldar och upplevelser framkommit och analyserats. Studien skall ses som ett *komplement till annan forskning* (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2012:256-257), då det finns befintlig forskning om idrott och integration i Sverige, men inte specifikt för integrationslag. Att jag valt att göra en beskrivande studie grundar sig i att det saknas forskning om integrationslag i Sverige. Det är ett förhållandevis nytt fenomen som delvis bryter mot den svenska föreningstraditionen och har därför inte undersökts tidigare. Att det dessutom genomförts studier utomlands med varierande resultat gör det både intressant och nödvändigt med en beskrivande studie i svensk kontext. Att studien genomförs med respondentintervjuer motiveras utifrån att intervjuer gör det möjligt att finna tankevärldar som tidigare forskning inte ännu funnit. Under intervjuerna har deltagarna fritt kunnat dela sina tankar och upplevelser utan att vara bundna vid fasta svarsalternativ, som vid exempelvis enkätundersökningar.

Resultatet från studien har inte kvantifierats utan är en djupgående beskrivning av integrationslag i syfte att långsiktigt generera mer teori kring dem. Förhoppningen är att denna studie lägger en grund för att jämförande studier kan genomföras i ett senare skede, både av kvalitativ och kvantitativ karaktär. Med de tio veckor som funnits till förfogande för denna uppsats var det inte genomförbart att göra den mängd intervjuer som krävs för jämförelser mellan olika grupper. Resultatet presenteras därför i form av idealtyper över existerande tankevärldar inom ett specifikt fenomen. Givet studiens metod finns det ingen möjlighet eller ambition att resultatet skall säga något om vilken omfattning tankevärldarna finns representerade. Resultatet skall ses som en redogörelse över påverkan som integrationslag kan ha på deltagarna, vidare studier är nödvändiga för att kunna dra kvantifierande eller värderande slutsatser om lagens påverkan.

3.2 Intervjuguide och analyschema

För att veta vilken typ av påverkan som förväntas av integrationslagen har jag genomfört förintervjuer med ledare och initiativtagare för olika integrationslag. Utifrån informationen från dessa intervjuer samt tidigare forskning har analyschema och intervjuguides konstruerats. Intervjuguiderna är tematiskt upplagda och berör teman kring tankevärldar som tidigare forskning påvisat. Intervjuguiden består av öppna frågor med uppföljningsfrågor för att möjliggöra svar där respondenten självständigt reflekterar över sin situation (Esaiasson et al., 2012:266). Intervjuguides finns bifogade i detalj i bilaga 1 och 2.

Analyschemat som använts har utformats utifrån de hypotetiska tankevärldar som tidigare forskning givit indikation om. Analyschemat består av fyra idealtyper över tankevärldar, varje idealtyp består av ett antal tankevärldar som kännetecknar den. Om en respondent visat mer än en av tankevärldarna har hen ansetts visa att idealtypen återfinns i hens sammantagna resonemang. Det är fullt möjligt att flera idealtyper kan existera i kombination med varandra. Kartläggning över vilken typ av socialt kapital deltagarna upplever genom integrationslaget har varit centralt, men jag har under intervjuerna varit uppmärksam på upplevelser och tankar som faller utanför ramen av analyschemat. En kortare presentation över de fyra idealtyper som utgjorde hypotesen finns nedan, analyschemat återfinns i detalj i bilaga 3.

1, Integrationslag påverkar ej integration: Respondenten upplever ingen påverkan gällande hens integration i Sverige. Deltagandet i idrotten är enbart kopplat till det sportsliga intresset, den fysiska aktiviteten utgör kärnan i personens deltagande. Laget har inte någon social påverkan utan karaktäriseras enbart av idrottsutövandet.

2, Integrationslag påverkar integration genom ökat överbryggande socialt kapital: Respondenten upplever att hen etablerar kontakt med personer som har annan bakgrund än hen själv. Respondenten känner sig delaktig av ett större sammanhang genom föreningen och upplever att hen får ett större nätverk. Respondenten upplever den sociala aspekten av idrotten som viktig i kombination med den fysiska aktiviteten. Respondenten har någon gång deltagit i aktiviteter utanför ordinarie träningar och matcher och har etablerat kontakter som inte enbart avser idrotten. Respondenten kan potentiellt eller aktuellt få tillgång till nya resurser genom laget.

3, Integrationslag påverkar integration genom ökat sammanbindande socialt kapital: Respondenten upplever att hen etablerar nära kontakt med en liten grupp med bakgrund liknande hens egen. Respondenten känner en stark identitet kopplad till laget och

lagkamraterna, men en svagare identitet kopplad till föreningen. Kontakterna genom laget ger nära vänner och viktig trygghet för deltagaren.

4, Integrationslag etablerar gruppgränser och innebär segregation: Respondenten uppger att hen upplever integrationslaget som enda möjligheten att utöva idrotten i en förening. Respondenten knyter nära kontakt med personer med liknande bakgrund som hen själv och upplever en fragmentering från personer med annan bakgrund. Integrationslaget skapar inga möten mellan personer med utländsk- och svensk bakgrund. Respondenten upplever att laget är segregerat från de etablerade lagen och att det finns liten eller ingen möjlighet till samverkan mellan dem.

3.3 Genomförande

Studien har genomförts med respondentintervjuer med deltagare från fem olika föreningar i Västra Götaland. Deltagarna spelar innebandy eller fotboll i ett integrationslag och intervjuerna har handlat om de kontakter de skapat, samt vilken roll idrotten spelar i deras liv. Intervjuerna har genomförts enskilt och har tagit ca 45min. Intervjuer har genomförts på fem olika språk, svenska, engelska, dari, persiska och somaliska. Intervjuer på svenska och engelska har jag genomfört själv, intervjuer på övriga språk har genomförts tillsammans med tolk. Både telefontolk och fysiskt närvarande tolk har använts vid intervjuerna. Alla intervjuer har spelats in och transkriberats omedelbart efter genomförandet.

Inför respondentintervjuerna genomfördes ett antal förintervjuer och observationer av lagen som deltagit i studien. Genom förintervjuer med tränare och ledare har det framkommit viss variation i verksamheternas utformande, vilket i kombination med tidigare forskning och teorier utgjort grunden för intervjuguide och analysschema. Materialet från förintervjuer och observationer redovisas inte i uppsatsen då det inte besvarar frågeställningen, men har varit viktiga förberedelser.

3.3.1 Urval

Ett strategiskt urval av deltagare har gjorts utifrån idrottsföreningar som bedriver integrationslag i Västra Götaland. Från dessa föreningar har urvalet gjorts utifrån principen maximal variation, samt baserat på Grant McCrackens (1988) allmänna råd om urval. Det innebär att jag genomfört intervjuer med unga personer som jag inte känner, som deltar i integrationslag, men i andra avseenden skiljer sig från varandra. Urvalsramen för studien består av 12 urvalsgrupper vari minst en person från varje urvalsgrupp intervjuats, totalt har 14 intervjuer genomförts. Intervjuer har genomförts löpande enligt snöbollsprincipen tills

teoretisk mättnad uppnått (Esaiasson et al., 2012:259). Urvalsramen illustreras nedan i tabell 1.

Integrationslag har operationaliserats till integrationsprojekt i fotboll och innebandy. Detta görs med grund i att de är populära ungdomsidrotter i Sverige, samt att det finns ett flertal integrationsinitiativ inom båda dessa idrotter. Sporterna skiljer sig åt på många sätt, vilket gör dem till lämpliga idrotter att genomföra studien i. Fotboll är en internationellt välkänd sport som många har någon association till, men innebandy är en idrott med förhållandevis få utövare utanför Norden. Detta medför att innebandy är en idrott som för många utrikesfödda är en ny, och tidigare okänd idrott. Andelen utövare som är utrikesfödda är lägre inom innebandyn än inom fotbollen (RF, 2010:10). Idrotternas olika karaktär innebär att lagen bedriver verksamheter på olika nivåer, innebandylagen kräver anpassning till nybörjarnivå, men fotbollslagen bedrivs verksamheten mer liknande de etablerade lagen för samma åldersgrupper.

Tabell 1

Fotboll						Innebandy					
Etablerad idrottsförening			Nystartad idrottsförening			Etablerad idrottsförening			Nystartad idrottsförening		
Sv	Eng	Annat	Sv	Eng	Annat	Sv	Eng	Annat	Sv	Eng	Annat

Kommentar: **Etablerad förening**: förening som består av fler lag än integrationslag. **Nystartad förening**: förening som enbart består av nystartade integrationslag. **Sv**: respondenten talar svenska. **Eng**: respondenten talar engelska. **Annat**: respondenten talar annat språk än svenska och engelska

Urvalet består av asylsökande och nyanlända¹ pojkar och flickor i åldrarna 16-20 år som spelar fotboll eller innebandy i en förening i Västra Götaland. I urvalet görs ingen skillnad på ensamkommande barn, barn som har vårdnadshavare i Sverige, eller unga som är över 18 år. Deltagarna har olika bakgrund och varierande etnisk och religiös tillhörighet, något som inte heller varit en grund för urvalsramen. Språkkunskap har däremot legat till grund för urvalet, och respondenterna har indelats i tre språkkategorier utifrån vilka språk de behärskar. Språk

¹ Enligt tidigare definition benämns en nyanländ person vara någon som befunnit sig i Sverige mindre än 3 år. Två undantag har gjorts från denna definition och personer som befunnit sig i Sverige under något längre tid har intervjuats då de uppfyllt övriga urvalskriterier, och deras självuppfattning har varit att de är nyanlända.

anses relevant för urvalet då språkkunskap innebär olika möjligheter till kontaktskapande och socialisering i Sverige. Personer som talar svenska eller engelska kan självständigt kommunicera med fler personer än de som enbart talar övriga språk och har därmed potentiellt andra upplevelser av kontaktskapande och integration. Det är därav nödvändigt att genomföra intervjuer med personer ur tre språk kategorier för att åstadkomma maximal variation, och täcka in ett brett spektrum av upplevelser.

I urvalet har jag valt att skilja mellan etablerade idrottsföreningar som startat integrationslag samt helt nystartade föreningar som enbart består av integrationslag. Detta val görs med anledning av att olika föreningstyper innebär kontakt med olika nätverk och olika typer av föreningsliv.

3.4 Reliabilitet

Då intervjuerna i studien genomförts på ett flertal språk, och vid vissa tillfällen med hjälp av tolk, kan språkförbistring utgöra problem för studiens reliabilitet. Vid samtliga intervjuer har stort fokus lagts på ömsesidig förståelse mellan mig och respondenten. För att undvika språkförbistringar har jag vid varje intervju, oavsett om den genomförts med tolk eller ej försäkrat mig om att frågorna och svaren förstås av båda parter. Målet har varit att under intervjuerna på ett avslappnat sätt *samtala* fram respondentens tankevärldar snarare än att *fråga* fram dem. Under intervjuerna har jag varit noga med att använda mig av tydligt och inkluderande språkbruk och varit lyhörd för eventuella missuppfattningar eller tveksamheter. Vid utformningen av intervjuguiderna och under intervjuerna har jag på ett medvetet sätt anpassat språk och agerande utifrån respondenten för att skapa ett klimat där hen kunnat låta sina tankar och upplevelser komma fram. Trots detta kan jag inte bortse från att viss språkförbistring eventuellt kan påverkat det empiriska materialet. Då många intervjuer har genomförts på respondentens andra, tredje, fjärde eller femtespråk finns det en risk att deras språkliga förmåga att sätta ord på sina tankar och känslor är begränsad, och att materialet från intervjuerna inte fullt motsvarar deras verkliga upplevelser.

Även vid de intervjuer som genomförts med hjälp av tolk kan språket utgöra ett reliabilitetsproblem. Vid alla intervjuer har tolken och respondenten förstått varandra bra och risken för översättningsproblem baserat på språkförmåga är därmed inte ett problem. Däremot har jag använt oauktoriserade tolkar som inte har vana att alltid översätta en exakt återgivning över respondentens svar. Detta har yttrat sig genom att tolkarna ibland återberättat respondentens svar snarare än att göra en direkt tolkning, exempelvis när respondenten sagt

"jag tycker att..." har det av tolken förmedlats i tredjeperson såsom *"han/hon tycker att..."*. Trots att jag använt oauktoriserade tolkar som stundtals inte gjort en ordagrann översättning har jag använt tolkar som jag känner stort förtroende för och litar på att de gjort riktiga översättningar. Då jag vid mina intervjuer sökt efter latenta budskap om upplevelser och tankar, och inte efter direkt information eller fakta anser jag inte dessa översättningsproblem vara något som påverkar materialet i allt för stor utsträckning. Även om vissa formuleringar inte översatts exakt har det sammatagna resonemanget i respondentens svar översatts på ett adekvat sätt och har därför kunnat användas vid analysen.

Alla intervjuer har spelats in och därmed har en exakt transkribering av alla svar genomförts efter intervjuerna och i detta avseende är reliabiliteten god. Vid några tillfällen har grammatiska ändringar gjorts vid transkribering för att öka förståelsen. Ändringarna har inte påverkat innebörden av svaret utan enbart varit förtydligande.

3.5 Validitet

De metodologiska redskap som använts under studien har utformats enligt föreskrivna riktlinjer för detta. Intervjuguide och analyschema har på ett strukturerat sätt utformats för att upptäcka de tankevärldar och upplevelser som respondenterna besitter (Esaiasson et al., 2012:265; Yin, 2013). Små justeringar av intervjuguiden har gjorts under arbetet för att anpassas till intervjusituationerna, då intervjuguiden fungerat som ett stöd för att utförligt gå igenom alla teman. Med detta som grund bedömer jag studiens begreppsvaliditet som relativt god då analysverktygen fungerat enligt avsikt.

Något som påverkat studiens validitet negativt är att intervjusituationerna systematiskt skiljt sig åt mellan olika urvalsgrupper. Då jag har använt tolk under intervjuer med respondenter som inte talar svenska eller engelska har intervjusituationen med denna urvalsgrupp varit präglad av en mer formell atmosfär än övriga intervjuer. Det har resulterat i att relationen mellan mig och respondenterna har varit mer formell, vilket gjort att respondenter från dessa urvalsgrupper har uttryckt sig mer kortfattat om sina upplevelser. Att använda tolk har dock varit det enda rimliga alternativet för att genomföra intervjuer med samtliga urvalsgrupper, och uppnå maximal variation. Jag är givetvis medveten om att det påverkar validiteten negativt, och att det potentiellt finns tankevärldar hos denna urvalsgrupp som inte framkommit under intervjuerna.

Den externa validiteten av studien bedömer jag vara god då ett strategiskt urval gjorts och maximal variation uppfylls enligt tabell 1. Genom detta urval har en stor del av de potentiella

tankevärldarna kring integrationslag kommit fram, och studiens resultat ger en hänvisning om att åtminstone dessa tankevärldar återfinns i samhället. Givet att det är en kvalitativ studie med ett strategiskt urval går det inte att diskutera generaliserbarhet i samma termer som vid kvantitativ forskning (Yin, 2013:101). Resultatet kan inte kvantifieras eller generaliseras som vid kvantitativ forskning, men det går ändå att resonera kring resultatet på ett sätt som möjliggör ett visst mått av generalisering. Genom att fokusera på analytisk generalisering istället för statistisk generalisering finns det möjligheter att generalisera brett även utifrån en studie av detta slag (ibid). Resultaten skall ses som en redogörelse över de tankevärldar som skapas av integrationsprojekt. Med detta menar jag inte att de idealtyper som presenteras är representativa för hela populationen, eller att de säger någonting om i vilken utsträckning de återfinns. Resultatet är en analytisk redogörelse över vilka tankesätt som återfinns vid den här typ av projekt, och slutsatserna kan appliceras på andra likvärdiga projekt som genomförs under likvärdiga former (Yin, 2013:103). I enlighet med hur Yin argumenterar kring analytisk generaliserbarhet kan resultatet och slutsatserna från denna studie ge en indikation om hur deltagare av liknande integrationsprojekt upplever det. Resultaten kommer således att kunna generaliseras för andra idrottsprojekt, men också för andra integrationsprojekt som har beröringspunkter med idrott. Exempelvis om andra föreningar inom civilsamhället driver liknande integrationsprojekt kopplat till någon annan aktivitet såsom teater, scoutverksamhet eller musik.

3.6 Etiska överväganden

Under alla intervjuer har jag muntligt informerat om omständigheterna för intervjun och då utgått från McCrackens etiska protokoll (1988:69). Jag har valt att förmedla informationen muntligt istället för skriftligt för att försäkra mig om att respondenten förstått innebörden, samt undvika att skapa en mer formell atmosfär än nödvändigt. Att alla uppgifter behandlas anonymt har jag varit tydlig med samt att deltagandet är helt frivilligt. Alla intervjuer har genomförts i samförstånd med ledare och tränare, samt i de fall då intervjuer genomförts på boenden med godkännande från boendepersonal.

Med grund i att intervjuerna inte beräknats orsaka respondenterna någon negativ påverkan, varken fysiskt eller psykiskt, har inte respondenternas vårdnadshavare eller god man tillfrågats före deltagandet (Hermerén & Vetenskapsrådet, 2011:49). Jag har gjort bedömningen att intervjuerna enbart har positiv påverkan för deltagarna, denna uppfattning har också styrkts av tränare och boendepersonal innan intervjuerna genomförts. Intervjuerna

har främst fokuserat på frågor om idrotten och de kontakter som skapats, och enbart ett fåtal frågor av mer känslig natur har ställts. Deltagarna har informerats om detta innan intervjuerna genomförts och har själva givit ett informerat samtycke till deltagandet (Hermerén & Vetenskapsrådet, 2011:50).

4. Resultat

Resultatet från intervjuerna visar på att alla de fyra idealtyperna återfinns hos deltagarna i integrationslag. De olika idealtyperna förekommer i kombination med varandra och den sammatagna bilden är att deltagarna upplever integrationslag olika beroende på hur verksamheten är utformad. I avsnitt 4.1- 4.4 nedan presenteras exempel på vilka aspekter av de olika idealtyperna som framkommit under intervjuerna. Utöver de på förhand antagna idealtyperna har det framkommit ytterligare upplevelser som inte faller inom ramen för analys-schemat, men belyser viktiga upplevelser av integrationslag, dessa presenteras i avsnitt 4.5. Deltagarna heter egentligen något annat än namnen som presenteras samband med citaten.

4.1. Integrationslag påverkar ej integration

Att integrationslag inte påverkar deltagarnas integration i varken positiv eller negativ riktning framkom under intervjuerna genom att deltagarna inte tänker på idrotten i andra termer än de sportsliga. De ser inte idrotten som något annat än en aktivitet som är bra för hälsan och fysiken. Den sociala dimensionen av idrotten är inte relevant för dem och de tar inte del av några aktiviteter utanför ordinarie träningar och matcher. Ghambar spelar fotboll i en nystartad förening berättar att den största anledningen till att han spelar är att det ger honom bra träning.

”Jag gymmar varje dag, och så spelar jag i två lag. Jag gillar fotboll, men mest vill jag bli vältränad och stark. Det är skönt med en tränare som pushar mig, att ha en stark kropp, det är det bästa”

Ghambar berättar att han givetvis tycker om att träna tillsammans med andra och att han uppskattar sina lagkompisar och tränare, men han säger också att han inte fått några vänner eller kontakter inom idrotten som gäller i andra sammanhang. När Ghambar får frågan om han känner sig som en del av föreningen han spelar i, eller har tagit del av någon föreningsaktivitet berättar han att det inte finns några föreningsaktiviteter arrangerade och att

föreningslivet i den nystartade föreningen är obefintligt. Ghambar upplever att laget har positiv påverkan i hans liv men ingen påverkan på integration.

Ken spelar innebandy i en etablerad förening, han pratar flytande svenska och är väldigt social men upplever inte att integrationslaget har påverkat hans sociala liv på något sätt. Han säger att det är svårt att skaffa kompisar i laget eftersom en majoritet av lagkompisarna talar dari eller persiska med varandra, vilket han inte förstår.

”I vårt lag kommer de flesta från Afghanistan, men det gör inte jag så det blir inte så mycket prat. De pratar på sitt språk, jag pratar svenska med några, men det blir mest: hej, hej hur mår du och sånt.”

Även om Ken inte upplever att han fått nya kontakter eller vänner genom integrationslaget, är han ändå glad att han spelar i laget. Ken berättar att anledningen till att han spelar i integrationslaget är att han är nybörjare på innebandy. Han tycker att innebandy är väldigt roligt och, säger att han inte bryr sig så mycket om vilket lag han spelar i, bara han får spela! Han vill fortsätta träna och kanske byta till ett annat lag i framtiden när han utvecklats mer.

Ytterligare en aspekt av denna idealtyp som framkommit är att i likhet med vad Krouwel et al (2006), visar så finns det unga som söker sig till idrotten för att det innebär en fristad från anspänningar utanför idrotten. Shoaib är 16 år och har kommit till Sverige helt ensam, han befinner sig mitt i asylprocessen och känner sig väldigt orolig för sin framtid. Shoaib spelar innebandy i en etablerad förening och berättar att det är det bästa sättet för honom att hantera jobbiga minnen från tiden innan han kom till Sverige, och oron för framtiden. Den fysiska ansträngningen gör att han glömmer sina jobbiga tankar för en stund.

”Jag gillar inte att stanna hemma och tänka på vad som skall hända i framtiden, jag tycker om att röra på mig. När jag spelar så försvinner alla mina jobbiga tankar som jag har i huvudet. Alla idrotter och sporter är bra på det sättet, jag glömmer liksom bort det jobbiga då”

Både svaren från Ghambar, Ken och Shoaib tyder på att integrationslagen har positiv påverkan i deras liv, men inte med avseende på just integration. För dem är de sportsliga och fysiska momenten den viktigaste anledningen att delta. De skapar visserligen svaga kontakter av överbryggande karaktär, men dessa kontakter avser enbart träningar och matchdagar och påverkar därför inte deras integration varken positivt eller negativt (Spaaij, 2012:1535). Den fysiska träningen har givetvis positiv påverkan på deltagarna, både fysiskt och psykiskt, vilket

långsiktigt kan ses som positivt för integration (Ager & Strang, 2008:3). För denna studie faller det dock inte inom ramen för operationaliseringen av integration.

4.2 Integrationslag påverkar integration genom ökat överbryggande socialt kapital

Under studien har det blivit tydligt att integrationslag är en plats där unga med olika bakgrund möts. Asylsökande och nyanlända unga med olika etnisk bakgrund möts i ett lag där de spelar tillsammans. Under intervjuerna har det framkommit att spelarna utvecklat en gemensam identitet i lagen som innefattar personer med olika bakgrunder, dock enbart unga med utländsk bakgrund. Dennis spelar fotboll i en etablerad förening och berättar att han genom laget har lärt känna många andra killar med annan etnisk bakgrund än han själv. Han har kommit till Sverige från Uganda och berättar att han fått god kontakt speciellt med pojkar från Afghanistan. Genom att spela tillsammans har han lärt sig mer om den afghanska kulturen och även lärt sig att prata lite dari. Dennis berättar att det i början var svårt att spela tillsammans på grund av språkliga svårigheter och grupperingar inom laget, men han säger att det går bättre nu.

”...killarna från Somalia passade bara varandra, och killarna från Afghanistan passade bara varandra. Det var sjukt jobbigt. Nu är det bättre och alla spelar mer som ett lag och kommunikationen är bättre. Det finns de som fattar svenska, så de översätter [vad tränaren säger], typ svenska till somaliska, eller till dari och persiska. Jag har också fått lära mig massa ord på persiska, salam, khobi, khobam och sånt.”

Dennis visar här att jämlik kontakt mellan personer från olika grupper kan skapa positiva attityder och överbryggande socialt kapital (Allport, 1954). Hans upplevelser indikerar att integrationslaget utgör en arena för att överkomma utmaningar och skillnader, och förenas i en gemensam identitet trots att det inledningsvis verkar svårt. Dennis berättar att det först inte var någon från laget som träffades utanför träningarna eller matcherna. I takt med att samarbetet och lagkänslan blivit bättre på träningarna så har lagkamraterna också börjat umgås i andra sammanhang.

Anwar som spelar innebandy i en nystartad förening och berättar att tränaren fokuserar mycket på att laget skall innebära mer än bara träningar och matcher. Han ger ett exempel på hur hans relation med tränaren karaktäriseras av överbryggande socialt kapital, och att Anwar fått nya möjligheter genom honom.

”...han [tränaren] berättade om ett företag som gör innebandyklubbor, och sa att jag kanske kunde få sommarjobb där. Så vi åkte dit och pratade med dem, och nu väntar jag på ett samtal därifrån”

Anwar berättar att detta inte är den enda kontakten av detta slag som tränaren arrangerat. Han berättar att flera av spelarna deltagit vid studiebesök på stora företag då de har fått tips och råd om utbildning och karriär i Sverige. Genom att spela i integrationslaget har Anwar och hans lagkamrater alltså fått tillgång till information och ett nätverk som har potential att utöka deras möjligheter i samhället.

Amir spelar innebandy i en etablerad förening och berättar att han mestadels fått kontakt med personer med utländsk bakgrund genom laget. Han berättar dock att han också lärt känna två av tränarna bra. Det är två killar med svensk bakgrund som är i samma ålder och går på samma skola som Amir.

”Vi har unga tränare som spelar i ett riktigt lag och kommer från Sverige, vi är vänner på Facebook och vi pratar med varandra i skolan ibland. Vi har inte hittat på något ute ännu, fast vi försöker det”

Amir berättar om relationen med de jämnåriga tränarna och säger att de antagligen inte skulle träffats om laget inte funnits. Visserligen sker deras kontakt inte på helt jämlika premisser, då pojkarna med svensk bakgrund agerar som tränare för laget. Det finns dock ett uttalat gemensamt mål som de inom laget samarbetar för, därav uppfylls två av kontaktteorins premisser (Allport, 1954). I denna kontext har pojkarna fått god kontakt och etablerat en relation av överbryggande socialt kapital.

Citaten från Dennis, Anwar och Amir visar att integrationslagen möjliggör kontaktsskapande för relationer med överbryggande karaktär. Inom lagen knyts kontakter mellan spelare med olika bakgrund, samt tränare med svensk bakgrund. Dessa relationer bidrar till ett större nätverk och kan reellt och potentiellt leda till nya möjligheter i samhället och positiva attityder mellan grupperna (Putnam, 2000:24, Allport, 1954).

4.3 Integrationslag påverkar integration genom ökat sammanbindande socialt kapital

Under intervjuerna har det framkommit att sammanbindande socialt kapital byggs inom integrationslag mellan både lagkamrater och tränare. Laget utgör en plattform där deltagarna

kan känna trygghet och solidaritet med varandra, vilket är en viktig förutsättning för integration, då avsaknad av sammanbindande nätverk kan generera i assimilation av nyanlända snarare än integration (Ager & Strang, 2008:19). Aida spelar i en nystartad förening och berättar att hon kommit i kontakt med föreningen genom nära vänner som spelar där. Hon berättar att hon känner stolthet över att spela fotboll tillsammans med dem, och de drömmer om att spela tillsammans även i framtiden.

”...här har jag mina kompisar som känner mig och jag känner dem. Vi är ett lag och vi förstår varandra, vi delar värderingar och vet vad vi vill.”

Aida berättar att hon umgås med alla förutom tränarna även utanför fotbollen, många går i samma skola och bor nära varandra. De träffas också i moskén varje vecka där de ber och fikar tillsammans. Hon berättar att den gemenskap de känner genom laget är viktig och att spelarna hjälps åt med olika saker i livet, exempelvis läxläsning, svenskaträning eller stöttning om någon är ledsen. Aidas upplevelser av integrationslaget visar att hon etablerar sammanbindande socialt kapital vilket medför positiv påverkan även utanför fotbollsplanen. Aidas situation visar att sammanbindande socialt kapital inte enbart är en effekt av integrationslag, utan också en förutsättning för hennes deltagande. Hon nämner att hon enbart kommit i kontakt med laget genom vänner till henne, och att hon inte annars skulle spelat i en förening.

Ali spelar i en etablerad förening och berättar att tränarna i laget spelar stor roll för hur han upplever laget. Han säger att han inte tänker på integrationslaget som ett fotbollslag, utan mer som en plats att möta vänner. Han berättar att han kände sig väldigt ensam när han först kom till Sverige, men att han fått många nära vänner genom laget. Citatet nedan visar att han tycker att tränarna spelar stor roll i lagets utveckling, och han berättar att han har väldigt nära relation med en av tränarna.

”Elisabeth är inte en riktig fotbollstränare...eller jo det är hon väl. Men hon är inte som alla andra. Hon är en hjälte! Hon vill att alla skall ha roligt och ha en plats. Det blir inte så mycket fokus på fotbollen alltid då, Staden FC är lite mer som min familj faktiskt”

Både Aida och Ali visar genom sina berättelser att sammanbindande socialt kapital skapas inom laget. Aidas berättelse tyder på att sammanbindande socialt kapital också är en förutsättning för att spela i lagen eftersom hon annars inte skulle fått någon information om verksamheten. Aida och Ali upplever att laget utgör en trygghet i deras liv och att de genom

laget fått fler nära relationer med personer de kan vända sig till för hjälp eller stöttning, relationerna som skapas eller förstärks genom lagen påverkar dem positivt och skapar goda förutsättningar för integration.

4.4 Integrationslag etablerar gruppgränser och innebär segregation

Vid intervjuerna har det framkommit tankevärldar som tyder på att integrationslag bidrar till segregation snarare än integration. Det har framkommit att deltagare upplever integrationslagen som enda möjligheten att utöva idrotten, och att de inte känner sig välkomna i andra lag. Abdi som spelar fotboll i en etablerad förening berättar att han inte tycker att laget har de resurser som krävs för att bedriva seriösa träningar och att de behandlas som ett speciallag. Han upplever att han och lagkamraterna isoleras och att det inte sker några möten med unga med svensk bakgrund, trots att han gärna vill det.

”Jag vill jättegärna spela i ett riktigt lag, detta laget är ett startlag. Det är liksom bara blandat med folk från olika länder. Jag vill inte ha det så, jag vill mer(...)jag har funderat på att byta till ett riktigt lag. Det känns inte riktigt seriöst här, jag vill spela med de riktiga svenska lagen.”

Abdi berättar att han funderat på att byta till ett etablerat lag, men han känner sig osäker kring hur han skall gå till väga och han tycker att det känns svårt att ta sig vidare. Han upplever att han inte är välkommen i de andra lagen i föreningen, men tror egentligen inte att det skulle vara problem varken sportsligt eller socialt att spela med dem.

När jag under en intervju med Hamid, som spelar fotboll i en etablerad förening, frågar hur han upplever föreningslivet och om han känner sig som en del av föreningen så svarar han såhär:

”Nej. Jag visste inte att det fanns andra lag här. Vi träffar aldrig dem. Ibland är det publik när vi spelar, men jag pratar inte med dem. De pratar inte med mig heller”

Hamid berättar att han aldrig hört talas om att det finns fler lag i föreningen och att han inte brukar träffa andra personer i anslutning till fotbollen. Föreningslivet som utgör en central del av ungdomsidrotten inom etablerade föreningar upplevs alltså inte på något sätt av Hamid. I citatet ovan beskriver han också sin relation till publiken och människor i anslutning till fotbollsplanen, med vilka han inte har någon kontakt. När jag frågar Hamid varför han spelar i integrationslaget berättar han känner sig trygg där och att det är en av få platser där han kan slappna av.

”Skall jag berätta sanningen om hur det är? När jag och mina kompisar går och handlar, eller är ute i parken så möter vi folk som är emot oss. De säger saker, eller ropar efter oss när vi är ute. Jag kan inte berätta hur det känns. Det går liksom inte att säga. Men det finns inte inom fotbollen. Alla är liksom på samma sätt där, så det är lugnt.”

För Hamid är integrationslaget en plats där han möter unga personer i hans egen situation och han säger att det inte finns något utrymme för rasism eller trakasserier där. Han har aldrig upplevt något bråk i samband med fotbollen, varken inom laget eller med andra. Han berättar att han upplever laget som isolerat och att han därmed känner sig trygg där.

Citaten från Abdi och Hamid visar på hur integrationslag kan innebära negativ påverkan på integration. Deras citat belyser farhågor som tidigare forskning vittnat om, att integrationslag skapar lag som isoleras, och ingen kontakt skapas mellan spelare med utländsk och svensk bakgrund. Abdi berättar att han gärna vill ha kontakt med andra lag och föreningar, men han känner sig oönskad i andra lag. Att integrationslagen dessutom inte skapar någon kontakt med föreningsliv eller andra personer inom fotbollen är ytterligare tecken på hur de fungerar segregande. Hamids berättelse om att han upplever fotbollslaget som en fristad från rasism, och att han är glad att det är isolerat påvisar en stor utmaning med lagen. Hamid säger att det är ett frivilligt val att spela i integrationslaget, men valet vekar enbart grunda sig i negativa möten med personer med svensk bakgrund utanför idrotten. Abdi och Hamids upplevelser påvisar att integrationslag kan öka deltagandet i föreningsidrotten, men också innebära segregation.

4.5 Övriga resultat

Under intervjuerna har jag varit uppmärksam på tankevärldar som fallit utanför idealtyperna och funnit ytterligare tre viktiga tankevärldar över påverkan; lagen kan påverka deltagarnas *syn på könsroller*, leda till *ökat självförtroende*, och möjliggöra *besök på nya platser*. Detta tyder på att integrationslagen har påverkan inom områden i deltagarnas liv som inte berör socialt kapital eller kontaktteorin, men likväl är viktiga för deltagarnas integration och liv i Sverige.

Sara och Aida spelar fotboll i en nystartad förening och under intervjuerna har det framkommit att laget påverkar deras uppfattning om könsroller. De berättar att de känner sig stolta att spela fotboll i ett lag då de har båda växt upp i länder där det inte varit accepterat att flickor idrottat. De berättar att de drömt om att få spela fotboll på riktigt, och att den drömmen nu uppfyllts. De känner sig stärkta av att det, och tycker att det borde vara en självklarhet att

tjejer får idrotta. Under intervjuerna kan jag på flera sätt märka av att laget påverkat deras uppfattning om könsroller och jämställdhet. Aida berättar om en händelse under en träning såhär:

”En tjej i laget sa att tjejer inte kan göra armhävningar. Men då blev min tränare jättearg och sa, att det kan vi visst. Så då slutade vi spela [fotboll] en stund och gjorde armhävningar. Och det gick faktiskt. Det var fräckt”

Både Aida och Sara berättar historier från träningarna som visar att de fått nya tankar om vad tjejer, kan och får göra. Under intervjun med Sara ställer hon många frågor till mig om idrott, kost och träningstips, och det är märkbart att hon vill lära sig mycket mer om både fotboll och träning. I framtiden vill hon bli en professionell fotbollsspelare, något som hon tidigare inte trott varit möjligt.

Bashiir spelar i en nystartad förening och berättar att han genom innebandy fått stärkt självförtroende. Enbart genom att bära sin innebandyklubba så känner han självförtroende då klubban fungerar som en symbol och visar tillhörighet till sporten. Han tycker att det både är roligt och konstigt att människor blir förvånade av att se honom bära på en innebandyklubba, men han är stolt över att visa att han är en innebandyspelare.

”Det är inte så vanligt att någon som jag spelar innebandy, folk blir lite förvånade men det känns bra. När jag har med mig min klubba när jag är ute och går så brukar jag alltid hälsa på andra som också har en [innebandyklubba]”

Dennis spelar i en etablerad förening och berättar att han genom laget har fått åka på en resa till Italien, något som han inte annars skulle haft möjlighet till. Han berättar att alla spelarna i laget som hade ett pass fick åka med på resan. De var borta i fyra dagar, och tillsammans med tränarna tittade de på fotboll och turistade i Italien.

”Vår tränare spelar i ett lag där nere nu, så hon betalade så att hela laget skulle kunna komma ner dit. Vi hejade på henne när hon spelade och kollade på en annan match, och så var vi på sightseeing. Det var helt grymt!”

Även Ali berättar att han genom laget har upptäckt nya platser inom Sverige. Han berättar att han lärt känna sin nya hemstad genom att åka till olika fotbollsplaner. Detta är något som givetvis påverkar hans integration, utan att vara kopplat till socialt kapital.

”...vi har spelat på massa olika planer, så jag hittar bättre i stan nu. Om tre veckor så skall vi faktiskt åka till en annan stad och spela match. Det skall bli kul”

Berättelserna från Aida, Sara, Bashiir, Dennis och Ali visar på att integrationslag kan ha mängder av positiva konsekvenser för deltagarna. På samma vis som idrott i etablerade lag påverkar deltagarnas värderingar och självförtroende och möjliggör besök på nya platser så för integrationslag det. Påverkan inom dessa områden kan vara positivt för integration, även om det inte berör socialt kapital eller kontaktteorin.

5.Diskussion

Att de fyra idealtyperna återfunnits bland deltagarna, samt att ytterligare tankevärldar framkommit ger en djupare förståelse för integrationslag i Sverige, vilket möjliggör vidare studier inom detta område. De citat som presenterats som resultat belyser de aspekter av idealtyperna som finns representerade bland deltagarna i integrationslag. Resultatet är intressant då det både bekräftar tidigare forskning, samt visar på andra relevanta tankevärldar som genereras av integrationslag. Innan de sammanfattande slutsatserna presenteras skall potentiella förklaringsfaktorer för resultatet diskuteras.

Inför studiens genomförande gjordes antagandet att integrationslag inom innebandy och fotboll kan behandlas som ett gemensamt fenomen då de övergripande ambitionerna är desamma. Under arbetets gång har det framkommit att verksamheterna inom de olika idrotterna skiljer sig åt och det tycks finnas olika motiv till integrationslagens existens inom de olika idrotterna. Innebandyn utövas i Sverige av en relativt homogen grupp, främst av spelare med svensk bakgrund, fotbollen däremot är en mer välkänd sport som utövas mer av unga med utländsk bakgrund (RF, 2010:10). Integrationslag i innebandy bedrivs därför på nybörjarnivå och det tycks främst vara de sportliga förutsättningarna som hindrar deltagarna att spela i ett etablerat lag. Inom innebandyn tycks det finnas en genuin vilja till ökad mångfald inom sporten, vilket förklarar integrationslagens existens. Lagen lockar till sig spelare som annars inte skulle sökt sig till innebandy, både spelare och tränare verkar se positivt på möjligheten för nyanlända och asylsökande att spela tillsammans med etablerade lag när den sportsliga förmågan möjliggör det. Inom fotbollen bedrivs integrationslagen sportsligt på en relativt likvärdig nivå som de etablerade lagen. Det tycks snarare vara så att integrationslagen existerar på grund av att etablerade lag inte har möjlighet att ta emot nya spelare, även om de befinner sig på samma sportsliga nivå som övriga spelare i laget.

Skillnaden mellan idrotterna har inte varit föremål för undersökning i studien, det är dock en intressant fråga att undersöka vidare då det potentiellt kan finnas olika upplevelser av integration inom de olika idrotterna. I denna studie har de tankevärldar som framkommit inte skiljt sig nämnvärt mellan innebandy och fotboll även om det funnits en viss variation. Något som varit mer märkbart är att variation i lagets eller föreningens organisation och ledarstabgjort stor skillnad på spelarnas upplevelser av lagen. Ledarstabens engagemang har visat sig spela stor roll i hur laget påverkar spelarna och vilka kontaktmöjligheter det skapar. När ledarna har haft ett omfattande personligt engagemang i laget har det verkat påverka spelarnas sociala kapital mer.

Som inledningsvis nämndes är utrikesfödda flickor den grupp som utövar föreningsidrott i lägst utsträckning i Sverige, vilket också framgått under denna studie. Trots intensivt letande har få lag med utrikesfödda flickor funnits, av 14 respondenter har enbart tre varit flickor. Att en minoritet av respondenterna i denna studie utgörs av flickor anser jag inte vara problematiskt för studiens validitet då det representerar verkligheten, samt så har könstillhörighet inte varit grund för urvalet. Resultatet mellan pojkar och flickor har inte skiljt sig nämnvärt åt då det enbart varit flickornas förändrade syn på könsroller som skiljt dem. I övrigt har samma upplevelser och tankevärldar om integrationslag funnits bland både pojkar och flickor. Under arbetets gång har jag upplevt att det finns behov av ökade insatser för föreningsidrott för utrikesfödda flickor. För att veta vilken form dessa insatser skall ta krävs vidare undersökningar och en tydlig behovsanalys vilka förutsättningar och intressen det finns för detta.

Genom studien har det framkommit att integrationslag bedrivs med spelare med utländsk bakgrund och en tränarstab med svensk bakgrund. Utifrån kontaktteorin (Allport, 1954) bygger sådan kontakt på ojämlika förhållanden, vilket kan leda till ökade negativa attityder mellan grupper. Ingenting som framkommit under studien har indikerat att denna kontakt genererat i negativa attityder. Istället har det framkommit att ledarna och spelarna har etablerat god kontakt av både överbryggande och sammanbindande karaktär. Trots att de inte uppfyllt alla kriterier enligt kontaktteorin har laget blivit en plattform att bygga relationer mellan spelare och tränare.

En tankevärld som inte framkommit under studien, trots att det frågats om i samtliga intervjuer, är att deltagarna skapar kontakt med spelare i deras motståndarlag. Respondenterna har berättat att de hälsar på sina motståndare, men inte så mycket mer. Detta stämmer överens

med de premisser för kontakt som stipuleras i kontaktteorin (Allport1954:280). Givet att det förhåller sig såhär i verkligheten skapas små möjligheter att genom integrationslag skapa kontakt med unga med svensk bakgrund, eftersom spelarna i lagen är utrikesfödda. Att möjligheterna till kontakt med spelare från andra lag är små gör det nödvändigt för ledare och tränare att reflektera över den kontakt som sker inom laget för att bedöma om laget kan skapa mer gynnsam påverkan på spelarnas upplevda integration. Resultatet i denna studie visar att integrationslag kan innebära positiv påverkan på deltagarnas integration, även om de inte skapar kontakt mellan unga med svensk respektive utländsk bakgrund, men det är möjligt att lagen har mer potential till påverkan om lagens utformning ses över.

5.1 Slutsats

Det övergripande syftet med denna studie har varit att skapa en djupgående förståelse över hur integrationslag i Sverige påverkar deltagarna, och därmed möjliggöra vidare forskning inom detta fält. Studien har genomförts genom 14 respondentintervjuer med nyanlända och asylsökande unga i Västra Götaland. Den samlade bilden efter intervjuerna är att deltagarna påverkas olika beroende på lagets utformning, samt att ledarstaben spelar stor roll för integrationslagens påverkan. Studiens frågeställning besvaras genom att bekräfta att de fyra idealtyper som tidigare forskning indikerat om finns representerade i Sverige, samt att det finns viktiga tankevärldar som inte ryms inom dessa idealtyper. Resultatet styrker tidigare uppgifter om att föreningsidrotten är svåråtkomlig för unga utrikesfödda då olika tankevärldar som tyder på detta framkommit. Deltagarna berättar att integrationslagen är ett sätt att komma i kontakt med föreningslivet och utöva organiserad idrott istället för eller som komplement till spontanidrott. Hypotesen att integrationslag kan ha både segregerande och integrerande effekter bekräftas, och exempel på tankevärldar rörande både integration och segregation återfinns i resultatdelen.

Studien möjliggör genom den ökade kunskapen om integrationslag vidare studier med kvantitativ datainsamling för att exempelvis göra jämförelser med etablerade lags påverkan på deltagarna. Informationen om de olika tankevärldarna och potentiell påverkan utgör också en viktig grund vid praktisk utformning av integrationsprojekt i framtiden. Genom ökad kunskap om de olika upplevelserna i lagen genererar kan framtida integrationsprojekt utformas för att nå sin fulla potential. Urvalskriterierna har möjliggjort en stor spridning inom ramen för lagidrott, men det är självklart möjligt att det finns ytterligare tankevärldar om integrationslag inom andra idrotter. Resultatet påvisar att integration genom idrott inte är så enkelt som det

verkar och slutsatsen i denna studie är att lagen kan ha en mängd olika effekter, positiva som negativa, samt att lagens upplevda påverkan är beroende på dess organisation och ledarstab.

6. Referenser

- Ager, A., & Strang, A. (2008). *Understanding Integration: A Conceptual Framework*. *Journal Of Refugee Studies*. Oxford: Oxford University Press
- Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Cambridge, Mass;Boston: Addison-Wesley (text ed.).
- Bourdieu, P. & Wacquant, L. (1992). *An invitation to reflexive sociology*. Chicago: University of Chicago Press.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (4., [rev.] uppl. ed.). Stockholm: Norstedts juridik.
- Hafen, N. (2015). *Fotboll för fred och integration*. *Svensk Idrottsforskning*, (24):4, s. 36-39
- Hermerén, G., & Vetenskapsrådet. (2011). *God forskningssed*. (No. 2011:1). Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Hertting, K. & Karlefors I., (2012). *Idrott för alla: Ur nyanlända barns perspektiv*. *Svensk Idrottsforskning*, Pedagogiska institutionen, Umeå universitet, & Samhällsvetenskapliga fakulteten.
- Krouwel, A. Boonstra, N. Duyvendak, J. W. & Veldboer, L. (2006) *A Good Sport? Research into the Capacity of Recreational Sport to Integrate Dutch Minorities*. *International Review for the Sociology of Sport*, 41(2), 165-180. doi:10.1177/1012690206075419
- Länsstyrelsen Östergötland,. (2010). *Idrott och integration*. Linköping:Länsstyrelsen Östergötland.
- McCracken, G. (1988). *The long interview*. Newbury Park, Calif.: Sage Publications.
- Migrationsverket,. (2014). *Vanliga begrepp när det gäller statliga ersättningar - Migrationsverket*. *Migrationsverket.se*. Hämtad 2016-04-27, från <http://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Statlig-ersattning/Vanliga-begrepp.html>
- NE,. (2016). *intersektionalitet - Uppslagsverk - NE*. *Ne.se*. Hämtad 2016-05-09, från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/intersektionalitet>

Pettigrew, T. F. (1998). *Intergroup contact theory*. Annual Review of Psychology, 49(1), 65-85. doi:10.1146/annurev.psych.49.1.65

Prop. 1997/98:165 *Utveckling och rättvisa – en politik för storstaden på 2000-talet*.

Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/contentassets/805a982b8ffd4327b4027a64075e1f19/-utveckling-och-rattvisa---en-politik-for-storstaden-pa-2000-talet>

Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.

RF,. (2009). *Idrotten vill – Idrottsrörelsens idéprogram*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Hämtad 2016-03-13 från:

http://www.rf.se/ImageVaultFiles/id_32925/cf_394/IdrottenVill_2009_Webbversion.pdf

RF,. (2010). *Idrott och integration - en statistisk undersökning 2010*. Stockholm:

Riksidrottsförbundet. Hämtad 2016-03-12, från:

http://www.rf.se/ImageVaultFiles/id_29196/cf_394/Idrott_och_integrations.PDF

RF,. (2013). *IDROTT – EN BRA START I LIVET*. Riksidrottsförbundet. Hämtad 2016-03-12, från:

http://www.rf.se/ImageVaultFiles/id_61909/cf_394/RF_Idrott_En_bra_start_i_livet_WEB.PDF

Spaaij, R. (2012). *Beyond the playing field: Experiences of sport, social capital, and integration among Somalis in Australia*. Ethnic and Racial Studies. 35(9), 1519-1538.

doi:10.1080/01419870.2011.592205

Statistiska Centralbyrån,. (2003). *Dokumentation. Statistiska Centralbyrån*. Hämtad 2016-03-12, från <http://www.scb.se/sv /Dokumentation/?type=terms&filter=P>

Walseth, K. (2008). *Bridging and bonding social capital in sport—experiences of young women with an immigrant background*. Education And Society, 13(1), 1-17.

doi:10.1080/13573320701780498

Yin, R. K., (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål* (1. uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur.

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1

Intervjuguide fotboll

Tack för att du har tagit dig tid att träffa mig och delta i den här intervjun! Syftet med intervjun är att jag skall förstå hur du upplever att fotbollen påverkar ditt liv här i Sverige. Jag kommer ställa frågor om ditt fotbollslag, och du skall svara utifrån dina egna upplevelser och tankar. Det finns inga svar som är rätt och fel, jag vill veta dina tankar om hur fotbollen påverkar dig. Utöver intervjun med dig kommer jag att intervjua andra ungdomar som spelar fotboll och innebandy. Resultatet kommer att användas till min kandidatuppsats i statsvetenskap vid Göteborgs Universitet, och dina svar kommer att behandlas helt anonymt. Jag vill påminna om att ditt deltagande är helt frivilligt och att du får avbryta intervjun när du vill. Du får också ställa frågor om det är något som är oklart. Går det bra om intervjun spelas in?

Uppvärmningsfrågor

1. Vad heter du?
2. Hur gammal är du?
3. Hur länge har du bott i Sverige?
4. Vilka språk pratar du?
5. Hur länge har du spelat fotboll?
6. Kan du beskriva hur en vanlig träning ser ut?

Motiv till att delta i integrationslag

7. Tränar du enbart fotboll, eller också någon annan sport eller aktivitet?
8. Tränar du fotboll för att du vill bli vältränad och bättre på sporten, eller för att du tycker att det är en social aktivitet?
9. Berätta varför du spelar fotboll i (förening)?
10. Kan du tänka dig att byta till ett annat lag i framtiden?
 - Varför/varför inte?
 - Vad tror du att det skulle innebära för dig att spela i ett lag där de flesta spelarna har svensk bakgrund?

11. Kan du berätta vilka människor du tycker om att träffa i samband med att du spelar fotboll?

Kontakt med föreningsliv

12. Hur gick det till när du började spela i (förening)

13. Tror du att du hade spelat fotboll om (förening) inte funnits?

14. Hur fungerar transporten till träning och match?

Socialt kapital

15. Berätta hur en vanlig fotbollsvecka ser ut?

- Kan du ge exempel på vilka du träffar ni gör?

16. Har du varit med på aktiviteter utanför träningarna och matcherna?

- Kan du berätta om en sådan aktivitet?
- Vad tyckte du om det?

17. Vilka personer har du lärt känna genom att spela fotboll?

- Tränare i laget?
- Människor från föreningen?
- Personer i andra sammanhang?

18. Träffar du dessa personer i fotbollssammanhang, eller även i andra sammanhang?

19. Hur skulle du beskriva relationen mellan dig och dina lagkompisar?

- Träffas ni utanför fotbollen?
- Om ja: vad gör ni då?

20. Hur skulle du beskriva relationen mellan dig och tränarna/ledarna i föreningen?

- Träffas ni utanför fotbollen?
- Om ja: vad gör ni då?

21. Har du kommit i kontakten med någon annan förening, eller företag genom att spela i (förening)?

- På vilket sätt skapades den kontakten?
- Hur har det påverkat dig?

Gränsförstärkande

22. Har ni spelat några matcher eller turneringar?

23. När ni spelade, var det trevligt att träffa de andra lagen, eller kändes de som dina motståndare?

- Har du några vänner i andra fotbollslag?
- Hur har du lärt känna dem?

24. När du och dina lagkamrater är på fotbollsplanen och i drottshallen, hur blir behandlade av personer ni möter där?

25. Har du varit med om några bråk i samband med fotbollen?

- Hur har dessa bråk påverkat dig?
- Vad har bråken handlat om?

26. Har du märkt diskriminering eller rasism när du spelat fotboll?

- På vilket sätt har det påverkat dig?

27. Har du märkt diskriminering eller rasism i andra sammanhang?

Idrottens allmänna betydelse

28. På vilket sätt spelar fotbollen en stor roll i ditt liv?

29. Hur känner du dig när du kommer hem ifrån träningar eller matcher?

30. Tycker du att det är träningarna, eller andra moment som är det roligaste/viktigaste för dig?

31. Är det något mer om fotbollen som jag inte har frågat om som du gärna vill berätta?

Tack för din medverkan!

7.2 Bilaga 2

Intervjuguide innebandy

Tack för att du har tagit dig tid att träffa mig och delta i den här intervjun! Syftet med intervjun är att jag skall förstå hur du upplever att innebandyn påverkar ditt liv här i Sverige. Jag kommer ställa frågor om ditt innebandylag, och du skall svara utifrån dina egna upplevelser och tankar. Det finns inga svar som är rätt och fel, jag vill veta dina tankar om hur fotbollen påverkar dig. Utöver intervjun med dig kommer jag att intervjua andra ungdomar som spelar fotboll och innebandy. Resultatet kommer att användas till min kandidatuppsats i statsvetenskap vid Göteborgs Universitet, och dina svar kommer att behandlas helt anonymt. Jag vill påminna om att ditt deltagande är helt frivilligt och att du får avbryta intervjun när du vill. Du får också ställa frågor om det är något som är oklart. Går det bra om intervjun spelas in?

Uppvärmningsfrågor

1. Vad heter du?
2. Hur gammal är du?
3. Hur länge har du bott i Sverige?
4. Vilka språk pratar du?
5. Hur länge har du spelat innebandy?
6. Kan du beskriva hur en vanlig träning ser ut?

Motiv till att delta i integrationslag

7. Tränar du enbart innebandy, eller också någon annan sport eller aktivitet?
8. Tränar du innebandy för att du vill bli vältränad och bättre på sporten, eller för att du tycker att det är en social aktivitet?
9. Berätta varför du spelar innebandy i (förening)?
10. Kan du tänka dig att byta till ett annat lag i framtiden?
 - Varför/varför inte?
 - Vad tror du att det skulle innebära för dig att spela i ett lag där de flesta spelarna har svensk bakgrund?
11. Kan du berätta vilken typ av människor du tycker om att träffa i samband med att du spelar innebandy?

Kontakt med föreningsliv

12. Hur gick det till när du började spela i (förening)
13. Tror du att du hade spelat innebandy om (förening) inte funnits?
14. Hur fungerar transporten till träning och match?

Socialt kapital

15. Berätta hur en vanlig innebandyvecka ser ut?
 - Kan du ge exempel på vilka du träffa och vad ni gör?
16. Har du varit med på aktiviteter utanför träningarna och matcherna?
 - Kan du berätta om en sådan aktivitet?
 - Vad tyckte du om det?
17. Vilka personer har du lärt känna genom att spela innebandy?
 - Tränare i laget?
 - Människor från föreningen?
 - Personer i andra sammanhang?
18. Träffar du dessa personer i innebandysammanhang, eller även i andra sammanhang?
19. Hur skulle du beskriva relationen mellan dig och dina lagkompisar?
 - Träffas ni utanför fotbollen?
 - Om ja: vad gör ni då?
20. Hur skulle du beskriva relationen mellan dig och tränarna/ledarna i föreningen?
 - Träffas ni utanför innebandyn?
 - Om ja: vad gör ni då?
21. Har du kommit i kontakten med någon annan förening, eller företag genom att spela i (förening)?
 - På vilket sätt skapades den kontakten?
 - Hur har det påverkat dig?

Gränsförstärkande

22. Har du spelat några matcher eller turneringar?
23. När ni spelade Welcome Cup, var det trevligt att träffa de andra lagen, eller kändes de som dina motståndare?
 - Har du några vänner i andra innebandylag?
 - Hur har du lärt känna dem?

24. När du och dina lagkamrater är i drottshallen, hur blir behandlade av personer ni möter där?

25. Har du varit med om några bråk i samband med innebandyn?

- Hur har dessa bråk påverkat dig?
- Vad har bråken handlat om?

26. Har du märkt diskriminering eller rasism när du spelat innebandy?

- På vilket sätt har det påverkat dig?

27. Har du märkt diskriminering eller rasism i andra sammanhang?

Idrottens allmänna betydelse

28. På vilket sätt spelar innebandyn en stor roll i ditt liv?

29. Hur känner du dig när du kommer hem ifrån träningar eller matcher?

30. Tycker du att det är träningarna, eller andra moment som är det roligaste/viktigaste för dig?

31. Är det något mer om innebandyn som jag inte har frågat om som du gärna vill berätta?

Tack för din medverkan!

7.3 Bilaga 3

Analysschema			
Aktiviteten påverkar ej integration	Aktiviteten påverkar integration genom ökat överbyggande socialt kapital	Aktiviteten påverkar integration genom ökat sammanbindande socialt kapital	Aktiviteten etablerar gruppgränser och innebär segregation
<p>1. Deltar i aktiviteten för att hen vill utöva sport och/eller fysisk träning.</p> <p>2. Deltar inte vid aktiviteter utöver ordinarie träningar och matcher.</p> <p>3. Knyter kontakter genom aktiviteten, men dessa är enbart kopplade till idrotten</p> <p>4. Den fysiska aktiviteten är mer central än den sociala aktiviteten</p> <p>5. Deltagaren kan tänka sig att fortsätta idrotten i ett annat lag i framtiden</p>	<p>1. Deltar i aktiviteten för den sociala gemenskapen och möjligheten till kontakter med en blandad grupp människor</p> <p>2. Deltar vid aktiviteter utöver ordinarie träningar och matcher</p> <p>3. Knyter kontakter utanför det egna laget</p> <p>4. Deltagaren känner sig som en del av både laget och föreningen</p> <p>5. Deltagaren kan tänka sig att fortsätta idrotten i ett annat lag i framtiden</p>	<p>1. Deltar i aktiviteten för den sociala gemenskapen i laget och kontakt med en liten grupp människor</p> <p>2. Knyter nära kontakt med spelare och ledare i laget</p> <p>3. Knyter ej kontakter utanför det egna laget.</p> <p>4. Deltagaren känner sig som en del av laget men inte en del av föreningen</p> <p>5. Deltagaren kan eventuellt tänka sig att fortsätta idrotten i ett annat lag i framtiden.</p>	<p>1. Deltagaren upplever integrationslaget som enda möjligheten att utöva idrotten</p> <p>2. Knyter ej kontakter utanför det egna laget</p> <p>3. Aktiviteten skapar ej möten mellan personer med utländsk- och svensk bakgrund</p> <p>4. Deltagaren upplever en stark uppdelning mellan "vi" och "dem"</p> <p>5. Deltagaren ser ingen möjlighet eller vill ej fortsätta idrotten i ett annat lag i framtiden.</p>